Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1922-07-13, iš Miuncheno – į Berlyną

Vandukai, mylimas mano, žinai, kokia šiandie istorija išėjo!

Vandukai[,] mylimas mano, žinai, kokia šiandie istorija išėjo! Iš ryto buvau susinervinęs, o dabar tai skaitliuoju – kiek feljetono reikės rašyti. Bavarų policija apkaltino mane, kad aš pardavinėju briliantus ir padarė pas mane kratą. Žinoma, nieko nerado, tiktai paėmė laiškus. Norėjo paimti ir Tavo rašytus, bet aš visomis pajiegomis užprotestavau, tai juos surišė, apipečėtijo ir paliko man ta sąlyga, jeigu anuose laiškuose ras ką apie šmugelį intariamo, tai tuomet skaitys ir tavo laiškus. Bet anuose laiškuose nieko tokio visai nėra ir juos man sugrąžins. O kas tai padarė – pasirodo, ką Rimka [1] sakė apie pension Segl[,] – šventa teisybė. Pasirodo[,] ten visi bjauriausi spekuliantai, ir beveik nuo to laiko ir mane policija seka – klauso, ką telefonu kalbu, kur einu[,] ir t[.] t. O šit prieš tris savaites pas mane ateina ponas Zimmermanas [2] ir prašo jam paskolint 2000 markių. Jis seniau prieš Velykas vieną kartą man buvo paskolinęs 500 m., tai man dabar nepatogu buvo neduoti. Aš ėmiau ir daviau jam nepaėmęs iš jo jokios kvitancijos. Paskui keletą kartų jis manęs prašė, kad aš parašyčiau į Kauną, ar neturi kas smulkių daiktų parduoti. Aš žinojau, kad kai kurie tipai nori tai padaryti, ėmiau ir parašiau. Iš vieno tokio gavau atsaką, kad jis turi parduoti tiktai kilimus ir „Ilka“ futra [3]. Ir šit po kelių dienų pas mane atsibrauna muitinių policija briliantų ieškodama ir praneša man[,] kad ponas Zimmermanas išvarytas iš banko, kad jis išaikvojęs banko 200. 000 markių ir kad dabar nieko neturi. Tai[,] vadinas[,] mano 2000 markių velnias nunešė. O aš kaip tik šiandie buvau manęs eit atsiimti piningus, kad juos Zoskai [4] siųsti. Bet po kratos parašiau šiandie Zimmermanui laiškutį, kad jis man rytoj atneštų piningus. Gal dar atneš – jei atneš, tai rytoj pat išsiųsiu Zoskai[,] o jei neatneš – tai giedok[,] kursai kentėjai del savo durnumo! O iš to išvada aiški, kad aš anksčiau 5–6 rugpjūčio iš Miuncheno išvažiuot negalėsiu – kol bus istorija likviduota, o paskui dar manau policijoj paskandalyti. Tu[,] Vanduliuk[,] ant manęs nepyk – bet ką aš padarysiu, kad aš toks kvailas buvau! Vakar buvau Tau parašęs ilgą ilgą laišką, bet per tą trukšmą kažkas kažkur nujojo… Jokio pavojaus ir jokių kompromitacijų nėra, išskiriant tą vieną, kad durnas… Tu apie tai nepasakok – o tai užuerzins. Tiktai iš ryto mane tai buvo labai suerzinę. Ypač, kai norėjo Tavo laiškus imti. Visas ėmiau drebėti ir pamėlynavau. Ir dabar kažkaip keista: aš ir briliantais prekiauju! Pfui! Ir[,] velniai[,] tokia mintis gali ateiti! O vis tik tai yra baisiai bjauru. Kad galėtau – šįvakar važiuotau į tave! Bet tu[,] Vandukai[,] nepyk ant manęs už tai, ir Tu nebark manęs, tu man tik gerą žodį pasakyk ir man bus ramiau, ir jokie purvai prie manęs neprilips! Vandukai, Tu nebark manęs.

Bal

Vakar pirkau pačiūžas (lyžas) už 300 mark.[,] bet labai geras[,] padėvėtas. [5]

KOMENTARAI

[1] Albinas Rimka (1886–1944), ekonomistas, Balio Sruogos bičiulis. 1921–1923 m. studijavo Frankfurto prie Maino visuomenės ir prekybos mokslų akademijoje. Jis anksčiau buvo užsiminęs Baliui Sruogai, kad Seglo pensionas garsėja dėl neteisėtų aferų. Balys Sruoga, įsiregistravęs į Miuncheno universitetą (1921-11-08), kurį laiką gyveno viešbutyje be patogumų ir aptarnavimo. Laikraštyje suradęs skelbimą, 1921-11-11 jis persikėlė į didesnį ir brangesnį kambarį Seglo pensione (Theresien str. 124), kur jam teko išgyventi ir dar vieną nuotykį – „kvailą istoriją“, kai jam dėmesį rodė ištekėjusi kaimynė vokietė (Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iš Miuncheno – į Berlyną, 1922-02-01, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 464, l. 1r). 1922-02-02 BS iš Seglo pensiono persikraustė į Miuncheno priemiestį už Izaro upės, bavarų aristokratų rajone, pas Simoną (Bogenhausen, Mühlbauer str.).

[2] Zimmermanas, buvęs banko darbuotojas Vokietijoje.

[3] „Ilka“ futra *lenk* =kailiniai „Ilka“ (iš kiaunių kailio).

[4] Sofija Laucevičiūtė (1898–2003), Vandos Daugirdaitės pusseserė, studijavusi Berlyno universitete ekonomiką. Ji per studijų draugę Vandą Daugirdaitę kreipėsi į Balį Sruogą, prašydama finansinės pagalbos.

[5] Sakinys, vertikaliai prirašytas lapo antrosios pusės kairėje paraštėje.